

Zadanie 1.7. Poszerzanie różnorodności gatunków i odmian roślin ogrodniczych na obszarach wiejskich oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie znaczenia roślinnych zasobów genowych.

Autorzy: dr D. Kruczyńska oraz pracownicy Zakładu Odmianoznawstwa, Szkółkarstwa i Zasobów Genowych, a także Zakładu Przechowalnictwa i Przetwórstwa Owoców i Warzyw.

W br. osobom zainteresowanym materiałami zgromadzonymi w kolekcjach IO udostępniono następujące genotypy: 8 odmian jabłoni ('Antonówka Półtorafuntowa', Cesarz Wilhelm 'Florina', 'Katja', 'Grafsztynek'. 'Grafsztynek Czerwony', 'Grafsztynek Inflancki', 'Grafsztynek z Friedrichborgu'), 2 odmiany gruszy ('Dobra Szara', 'General Leclerc'), 2 odmiany śliwy ('Angeleno', 'Friar'). Natomiast z kolekcji roślin miododajnych udostępniono pszczelarzom niewielkie porcje materiału rozmnożeniowego różnorodnych gatunków roślin miododajnych. W roku bieżącym były to nasiona gatunków stanowiących bazę pokarmową pszczół, a także sadzonki zdrewniałe męskich egzemplarzy wierzb wcześniej kwitnących i odrosty korzeniowe robinii akacjowej i lepkiej. Ogólnie wysłano bezpłatnie 16 listów z nasionami (od kilku do kilkunastu gatunków roślin miododajnych) i 41 zestawów wierzb (12 taksonów, 10 sztołów z każdego taksonu). Ponadto dwóm osobom wysłano sadzonki robinii akacjowej. W bieżącym roku prowadzono udostępniono nasiona 16 obiektów dla 10 gatunków warzyw (kapusta głowiasta i włoska, pietruszka, marchew, sałata, cukinia, dynia olbrzymia i zwyczajna, fasola, patison).

W 2020 r. przygotowano 20 imprez promujących zasoby genowe roślin ogrodniczych. W pierwszej połowie roku były to spotkania z różnymi grupami odbiorców. Natomiast w drugiej części roku były to przede wszystkim różnego rodzaju aktywności on-line, w tym filmy i wykłady prowadzone w formie zdalnej. W br. wyłoczono soki z owoców wybranych 10 odmian jabłoni pochodzących z kolekcji Instytutu Ogrodnictwa. Owoce do tłoczenia zbierano od połowy września do połowy października z drzew odmian: 'Ecolette', 'Jakub Fisher', 'Jonathan', 'Melrose', 'Nowosiekowskoje Zimnoje', 'Redwell', mix 8 Renet, 'Svycarskie Oranżeve'. Przy wyborze odmian brano pod uwagę walory jakościowe ich owoców (zawartość ekstraktu i kasowość). Dwie odmiany ('Boskoop' - dawna, 'Chopin' - nowa) stanowiły kontrolę niezbędną do porównania wydajności tłoczenia a także cech jakościowych wytłoczonego soku. Do tłoczenia wykorzystano prostą prasę, do której wrzucano zmielone w młynku jabłka. Okazało się, że odmiany różniły się między sobą wydajnością tłoczenia. Z dawnych odmian najlepiej pod względem tej cechy oceniono odmianę 'Jakub Fischer', a na ostatnim miejscu znalazła się odmiana 'Svycarskie Oranżeve'. Następnie w połowie grudnia przeprowadzono degustację soków z owoców dawnych odmian jabłoni. Ze względu na przepisy związane z epidemią degustację przeprowadzono w dwóch turach, dbając o bezpieczeństwo uczestników imprezy. Każdy degustator próbował soki w specjalnych, oddzielonych od siebie boksach. Jednorazowo w pomieszczeniu znajdowało się 5 osób. Uczestnicy oceniali smak i barwę soku oraz wystawiali oceną ogólną biorąc pod uwagę wszystkie elementy. Wszystkie soki zostały ocenione pozytywnie, jednak najwyższe noty przyznano sokom wyprodukowanym z jabłek odmian: 'Boskoop', 'Ecolette', 'Redwell' oraz mieszance owoców powstałej z mieszanki renet.

W trakcie imprez promocyjnych upowszechniano informacje o zasobach genowych w formie pogadanek, wykładów, degustacji, pokazów a także rozmów i dyskusji. Materiały promocyjne opracowywano na bazie wyników i obserwacji zebranych w kolekcjach Instytutu Ogrodnictwa.

W 2020 roku kontynuowano współpracę z Muzeum Narodowym w Nieborowie, z Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, Muzeum w Radziejowicach, Skansenem w Maurzycach. Współpracowano także z Wojewódzkimi i Regionalnymi Związkami Pszczelarzy w Lublinie, Krakowie, Sandomierzu i Katowicach. W zakresie roślin ozdobnych zacieśniono współpracę z Polskim Towarzystwem Różanym. W b.r. podjęto współpracę ze Stowarzyszeniem Czosnek Galicyjski zrzeszającym producentów czosnku. W siedzibie stowarzyszenia zaprezentowano zakres działalności IO w obszarze ochrony zasobów genowych tego gatunku.

Osoby zajmujące się gromadzeniem i oceną zasobów genowych roślin ogrodniczych promowały zasoby genowe w formie wykładów (9), audycji RTV (1) oraz artykułów (10). W roku sprawozdawczym przygotowano i wydrukowano cztery broszury z cyklu „Dawne odmiany do sadów tradycyjnych i ogrodów przydomowych” (grusza, pomidor, lilie, rośliny miododajne). Wszystkie materiały opracowane w ramach zadania są dostępne jako pliki pdf na stronie www.inhort.pl